

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
אגף גמלאות נכות
טלפון 02-6709502
פקס 02-6521663

תאריך: 9.07.13	חוזר ניידות מס': 1990
נושא: רכב משותף שם החוזר: יישום בג"צ נועה ועקנין	
מטרת החוזר ליידע על פסיקת בג"צ, לפיה יש לאשר לשני מוגבלים בניידות שהם קרובי משפחה ומתגוררים בדירה אחת, הלוואה עומדת ו/או הטבות אחרות לפי הסכם הניידות כבעל רכב לכל אחד מהם, אם: א. רק לאחד מהם יש רישיון נהיגה ולשני יש מורשה נהיגה אחר. ב. לשניהם אין רישיון נהיגה ובלבד שלכל אחד מהם יש בנפרד מורשה נהיגה משלו.	
פתח דבר	
תהליך עבודה 	
חשוב לדעת	
מידע לנציגי שירות	
קישורים רלוונטיים (פס"ד) .ADA_00018883.TIF PDF	
רשימת תפוצה	
תודה לאהובה פרג על כתיבת החוזר ולרחל רגב על בדיקת אופן הזנה במערכת "נייד"	

בברכה,

לימור לוריא

לימור לוריא
מנהלת אגף א' גמלאות נכות

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
אגף גמלאות נכות
טלפון 02-6709502
פקס 02-6521663

פתח דבר

- עד לאחרונה, ניתנה הלוואה עומדת אחת לשני מוגבלים בניידות קרובי משפחה המתגוררים באותה דירה, לרכישת רכב אחד **משותף**, ורק במקרים חריגים אושרו להם שתי הלוואות לרכישת שני כלי רכב.
 - גב' נועה ועקנין עתרה לבג"צ כנגד החלטת המוסד שדחה את תביעתה להלוואה עומדת (בשל העובדה שהיא חסרת רישיון נהיגה ושבבעלות בעלה הנוהג יש רכב שנרכש עם הלוואה עומדת), בטענה שהסכם הניידות יוצר הבחנה פסולה בין מוגבלים בניידות חסרי רישיון נהיגה לבין מוגבלים בניידות בעלי רישיון נהיגה, וכן שהוראות סעיף 6 (א) (1) בנושא שותפים פוגעות בעקרון השוויון ומפלול לרעה, בין השאר, בני זוג שרק לאחד מהם יש רישיון נהיגה, לעומת קרובי משפחה שגרים יחד ושלשניהם יש רישיון נהיגה, או קרובי משפחה שאינם גרים יחד, אשר מהם לא נשללת הזכאות לשתי הלוואות עומדות.
 - ביום 06.06.13 ניתנה החלטת בג"צ שמשמעותה:
 1. **יש לאשר** לשני מוגבלים בניידות שהם קרובי משפחה ומתגוררים בדירה אחת, הלוואה עומדת לכל אחד מהם לצורך רכישת רכב לכל אחד מהם בנפרד, כאשר רק לאחד מהם יש רישיון נהיגה ולשני יש מורשה נהיגה **אחר**, אך כאשר לשניהם אין רישיון נהיגה ובלבד שלכל אחד מהם יש בנפרד **מורשה נהיגה משלו**.
 2. מוגבלים בניידות שמתקיימים בהם התנאים כאמור, יהיו זכאים לקבל גם את יתר ההטבות הניתנות מכוח ההסכם לבעלי רכב. בית המשפט נימק את החלטתו בכך ששלילת זכאות לבני משפחה אשר רק אחד מהם בעל רישיון נהיגה נגועה בהפליה, וכן שהוראות סעיף 6 (א) (1) רישא יוצרות תלות לא רצויה בין חסר רישיון הנהיגה לבין בעל רישיון הנהיגה, תלות אשר נוגדת את תכלית ההסכם - לאפשר לשני המוגבלים בניידות להשתלב בחברה ולקיים חיים מלאים ופעילים.
 - לאור החלטת בית המשפט כאמור, חוות הדעת של עו"ד שרי בכר שהופצה ביום עיון מיום 13.12.10, בנושא קריטריונים למתן הטבות לרכישת שני כלי רכב לשותפים – מבוטלת.
- תוקף חוזר זה:** מיום 06.06.13 מועד החלטת בג"צ.

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
אגף גמלאות נכות
טלפון 02-6709502
פקס 02-6521663

קריטריונים לזכאות

נתוני רקע של המצב לפני פסיקת הבג"צ:

- סעיף 5 להסכם הניידות מגדיר את תנאי הזכאות להלוואה עומדת לאנשים עם מוגבלות בניידות.
סעיף 6 (א) להסכם מצמצם את הזכאות הקבועה בסעיף 5, וקובע כי לשני מוגבלים בניידות שכל אחד מהם עומד בתנאי סעיף 5, שהם קרובי משפחה המתגוררים בדירה אחת, תינתן הלוואה עומדת לרכישת רכב משותף אחד, כאשר רק לאחד מהם יש רישיון נהיגה או אם לשניהם אין רישיון נהיגה, ויש להם מורשה נהיגה משותף.
- מאז תיקון 16 להסכם הניידות שתחולתו מיום 26.01.97 (אשר בו בסעיף 6 (א) הוחלף המושג "קרוב משפחה" ב - "מורשה נהיגה" משותף), אישרנו הלוואות עומדות לשני כלי רכב במקרים חריגים בלבד, עפ"י שיקול דעתו של פקיד התביעות. (כגון: לשני קטינים שכל אחד מהם לומד באזור מרוחק מהשני, או שהם מקבלים טיפולים במקומות שונים באותו זמן, ולשני הוריהם יש רישיון נהיגה וכל אחד מהם אושר כמורשה נהיגה עבור אחד מילדיו).
- כדי להבטיח אחידות בשיקול הדעת של פקידי התביעות, ולאחר התייעצות עם עו"ד שרי בכר, ביום 13.12.10 נקבעו קריטריונים קבועים שרק בכפוף אליהם ניתן היה לאשר שתי הלוואות עומדות לרכישת שני כלי רכב.
- נועה ועקנין הגישה למוסד תביעה להלוואה עומדת לרכישת רכב כחסרת רישיון נהיגה. בבעלות בעלה, שהוא מוגבל בניידות בעל רישיון נהיגה, יש רכב שנרכש עם הלוואה עומדת. בהסתמך על הוראות סעיף 6 (א) (1) להסכם, ולאחר שנמצא כי היא אינה עומדת בקריטריונים שנקבעו כאמור, תביעתה נדחתה.
- בתגובה, עתרה גב' נועה ועקנין לבג"צ כנגד החלטת המוסד, בטענה שהסכם הניידות יוצר אפליה פסולה בין בעלי רישיון לחסרי רישיון, וכן שהוראות סעיף 6 (א) (1) פוגעות בעקרון השוויון ומפלות לרעה, בין השאר, בני זוג שרק לאחד מהם יש רישיון נהיגה, לעומת קרובי משפחה שגרים יחד ושלשניהם יש רישיון נהיגה, או קרובי משפחה שאינם גרים יחד, אשר מהם לא נשללת הזכאות לשתי הלוואות עומדות.

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
אגף גמלאות נכות
טלפון 02-6709502
פקס 02-6521663

ביום 06.06.13 ניתנה החלטת בג"צ – בית המשפט קיבל את העתירה בנושא רכב משותף (שלפי סעיף 6 (א) להסכם).

עפ"י החלטת בג"צ, שני מוגבלים בניידות שכל אחד מהם זכאי להלוואה עומדת לפי סעיף 5 (ב) או (ג) להסכם, שהם קרובי משפחה ומתגוררים באותה דירה, יהיו זכאים לקבל הטבות לרכישת **שני כלי רכב** (הלוואה עומדת לכל אחד מהם לצורך רכישת רכב לכל אחד מהם (בנפרד), כאשר:

1. אחד מהם הוא בעל רישיון נהיגה בר-תוקף, והשני הוא חסר רישיון נהיגה שיש לו "מורשה נהיגה" אחר שאינו המוגבל בניידות הנוהג הגר עמו. (לדוגמא: בני זוג – לאישה יש רישיון נהיגה בר-תוקף, לבעל אין רישיון נהיגה ויש לו "מורשה נהיגה/מטפל")
 2. לשניהם אין רישיון נהיגה בר-תוקף, ולכל אחד מהם יש בנפרד "מורשה נהיגה" משלו. (לדוגמא: שני קטינים שלשני הוריהם יש רישיון נהיגה בר-תוקף)
- הערה: לא חל שינוי בנוגע לשני מוגבלים בניידות קרובי משפחה הגרים באותה דירה, שלשניהם יש רישיון נהיגה, והם זכאים לקבל שתי הלוואות עומדות (הלוואה עומדת לכל אחד מהם לרכישת רכב לכל אחד מהם בנפרד).

[חזרה](#)

אי זכאות

עפ"י החלטת בג"צ, לא חל שינוי בהוראות סעיף 6 בנוגע ל - שני מוגבלים בניידות שכל אחד מהם זכאי להלוואה עומדת לפי סעיף 5 (ב) או (ג) או (ד) להסכם, שהם קרובי משפחה ומתגוררים באותה דירה, והם יהיו זכאים לקבל הטבות לרכישת **אחד משותף** בלבד, אם:

1. לאחד מהם יש רישיון נהיגה בר-תוקף, ולשני שהוא חסר רישיון נהיגה אין "מורשה נהיגה" אחר.
 2. משמע - המוגבל בניידות הנוהג משמש כמורשה נהיגה לחסר הרישיון שגר עמו.
- לשניהם אין רישיון נהיגה בר-תוקף, ונמצא להם "מורשה נהיגה" אחד בלבד

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
אגף גמלאות נכות
טלפון 02-6709502
פקס 02-6521663

(לדוגמא: שני קטינים שרק לאמם יש רישיון נהיגה, ואין להם אדם נוסף שעונה להגדרת "מורשה נהיגה")
3. הם זכאים להלוואה עומדת על-פי סעיף 5 (ד) להסכם הניידות – שני אחים שלכל אחד מהם נקבעו לפחות 80% מוגבלות בניידות, המתגוררים באותה דירה, גם אם טרם מלאו להם שלוש שנים.

[חזרה](#)

חשוב לדעת

על אף שהכרעת בג"צ מתייחסת אך ורק לנושא מתן הלוואה עומדת, הוחלט כך:

- שני מוגבלים בניידות שהם קרובי משפחה המתגוררים באותה דירה, שנמצאו זכאים לקבל לפי התנאים המפורטים לעיל, הלוואה עומדת לכל אחד מהם לצורך רכישת שני כלי רכב (רכב אחד לכל אחד מהם), יהיו זכאים לקבל גם את יתר ההטבות הניתנות מכוח ההסכם לבעלי רכב, כגון: הלוואה מקרן הלוואות, הלוואה לרכישת אבזרים מיוחדים, החזר הוצאות אבזור פרטי, הלוואה לרכישת מיתקן הרמה /רובוט, והכול אם מתקיימים בהם יתר תנאי הזכאות לפי העניין.
- במקרים אלו, כל אחד מהם יהיה זכאי לקצבת ניידות המגיעה לו לפי סעיף 13 (א) (משמע - לא כשותף), בין אם הרכב נרכש עם הלוואה עומדת ובין אם הרכב נרכש ללא הלוואה עומדת.

ניתן לשלם שתי קצבאות כאמור החל מיום **01.06.13 בלבד**. (לא חל על מי שכבר אישרו להם שתי הלוואות עומדות בהתאם לקריטריונים שהיו נהוגים לפני פסיקת בג"צ ומשתלמות להם שתי קצבאות)

[חזרה](#)

הוראות לביצוע

1. ניתן לחדש את הטיפול בתביעותיהם של מוגבלים בניידות שהם קרובי משפחה המתגוררים באותה דירה, שביקשו לקבל שתי הלוואות עומדות לרכישת רכב לכל אחד מהם, ועל-פי הנחיותינו הטיפול בתביעותיהם עוכב עד להכרעת בג"צ. יש לבדוק את התביעות, לאשרן או לדחותן עפ"י הקריטריונים שפורטו לעיל.

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
אגף גמלאות נכות
טלפון 02-6709502
פקס 02-6521663

- מפאת הזמן שחלף עד להכרעת בג"צ, הנכם מתבקשים לטפל בתביעות אלו בהקדם.
2. כל תביעה לגמלת ניידות של שותפים תיבחן לפי הכללים החדשים בהתאם לפסיקת הבג"צ. חוות הדעת של עו"ד שרי בכר בנושא זה מבוטלת.
3. מוגבל בניידות חסר רישיון נהיגה שכבר רכש באמצעות הלוואה עומדת רכב משותף עם קרוב משפחתו בעל רישיון נהיגה הגר עמו באותה דירה, יוכל להגיש תביעה להלוואה עומדת ולקבל הלוואה עומדת לרכישת רכב משלו, אף אם לא חלפה תקופת ההחלפה לפי סעיף 11 (א) בכפוף לכך ש:
- יש לו "מורשה נהיגה" אחר (שאינו המוגבל בניידות הנוהג הגר עמו).
 - הוא "**לא תרם**" מאום להלוואה העומדת שניתנה לרכישת הרכב המשותף, **לא מבחינת שיעור ההלוואה העומדת שאושרה להם, וגם לא מבחינת גודל הרכב הקובע**. לדוגמא: הוא חסר רישיון נהיגה ויש לו 70% מוגבלות בניידות, לקרוב משפחתו בעל רישיון הנהיגה יש 80% מוגבלות בניידות, ואושרה להם הלוואה עומדת לכיסוי 100% מיסים לפי דגם מייצג לרכב בנפח 1,800 סמ"ק (הלוואה שהנוהג היה זכאי לה ממילא, הן מבחינת שיעור ההלוואה והן מבחינת הרכב הקובע, גם אם הוא היה רוכש רכב לבדו).
 - מוגבל בניידות כאמור, יוכל לתבוע קצבה לפי סעיף 13 (א) (לא כשותף), אם מתקיימים בו התנאים המפורטים לעיל, גם אם הרכב הנוסף שנמצא ברשותו ובבעלותו נרכש ללא הלוואה עומדת.
- קצבה מלאה לפי סעיף 13 (א) תשולם לו בהתאם לזכאותו אך לא לפני 01.06.13.**
4. שני מוגבלים בניידות **חסרי רישיון נהיגה**, או שני מוגבלים בניידות **ש אחד מהם בעל רישיון נהיגה והשני חסר רישיון נהיגה**, שהם קרובי משפחה המתגוררים באותה דירה, שברשותם ובבעלותם רכב **משותף שנרכש ללא הלוואה עומדת**, ואשר משתלמת להם קצבה כשותפים לפי סעיף 13 (ב), יוכלו לפרק את השותפות ולקבל קצבה "מלאה" לפי סעיף 13 (א), בכפוף לכך ש:
- לכל אחד מהם יש "מורשה נהיגה" נפרד משלו.
 - ברשותו ובבעלותו של כל אחד מהם בנפרד יש רכב שנרכש ללא הלוואה עומדת
 - הם לא עונים על תנאי סעיף 5 (ד) להסכם
- שתי קצבאות לפי סעיף 13 (א) ישולמו להם בהתאם לזכאותם אך לא לפני 1.06.13

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
אגף גמלאות נכות
טלפון 02-6709502
פקס 02-6521663

תהליך
מקוון

א. אופן הנפקת אישור להלוואה עומדת למוגבל בניידות חסר רישיון נהיגה שרכש רכב משותף עם קרוב משפחתו בעל רישיון הנהיגה הגר עמו "ולא תרם" לו מאומה בהלוואה העומדת, ובעקבות הבג"צ הוא מגיש תביעה להלוואה עומדת לפני שמלאה תקופת ההחלפה הנקובה בסעיף 11 (א), ומתקיימים בו התנאים המפורטים ב - הוראות לביצוע סעיף 3 :

- להזין תביעה להלוואה עומדת במסך 220.
 - להזין במסך 350 את פרטי "מורשה הנהיגה" שלו (שאינו המוגבל בניידות הנוהג הגר עמו)
 - להזין במסך 270 בשורה "החלטת הלוואה משותפת" סיום שותפות ביום הגשת התביעה להלוואה עומדת.
 - לצלם את נתוני מימוש ההלוואה העומדת האחרונה ממסך 270 ולתייק את התדפיס בתיק הניידות. לבטל את הנתונים באמצעות F 11.
 - במסך 340 ברשומה של רכב אחרון, לשנות את ההזנה בשדה "נרכש עם הלוואה עומדת" ל - לא.
 - לבצע סוף קלט לקבלת החלטה להלוואה עומדת במסך 640 (לתשומת לבכם: אם לפני רכישת הרכב שנתוני המימוש שלו נמחקו, היה בבעלותו רכב קודם שאף הוא נרכש עם הלוואה עומדת, נתוני רכב זה יימשכו לאישור להלוואה עומדת. היות ויצוין באישור כי ההלוואה העומדת על הרכב הזה הוחזרה, אין משמעות לכך שפרטי הרכב יימשכו לאישור)
 - לאחר הפקת אישור מקור להלוואה עומדת למוגבל בניידות חסר רישיון הנהיגה, יש לשנות במסך 340 בת"ז של הנוהג, בשדה "נרכש עם הלוואה עומדת" ל - כן.
 - עם קליטת נתוני המימוש של ההלוואה העומדת, יש להזין במסך 230 בשורה "החלטת רכב משותף", תאריך סיום שותפות בסוף החודש שקדם ליום מימוש ההלוואה העומדת (לדוגמא: הלוואה עומדת מומשה ביום 02.06.13, יזן סיום שותפות ביום 31.05.13)
 - במסך 340 בת"ז של הנוהג, להקיש "ב" לצד השורה "בעלות".
- בחלון שייפתח: להזין תאריך פעילות לשני לחודש שלאחר סיום השותפות (בדוגמא

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
אגף גמלאות נכות
טלפון 02-6709502
פקס 02-6521663

לעיל – 02.06.13), ולמחוק את פרטיו של השותף חסר רישיון הנהיגה. עם הקשת
12 F המערכת תיצור רשומה נוספת לאותו רכב עם תאריך פעילות חדש.

**ב. תשלום קצבה למוגבל בניידות חסר רישיון נהיגה שרכש רכב משותף ללא הלוואה
עומדת עם קרוב משפחתו הנוהג הגר עמו, או לחסר רישיון נהיגה שרכש רכב משותף
ללא הלוואה עומדת עם קרוב משפחתו שאף הוא חסר רישיון נהיגה, ובעקבות הבג"צ
הם תובעים לקבל קצבה מלאה נוספת, ומתקיימים בהם התנאים המפורטים ב - הוראות
לביצוע סעיף 4 :**

- ☒ להזין במסך 230 בשורה "החלטת רכב משותף", תאריך סיום שותפות בסוף
החודש שקדם ליום שבו הוא זכאי לקצבה מלאה משלו (לדוגמא: החל מיום
20.08.13 יהיה לו "מורשה נהיגה" נפרד משלו, ויש לו רכב נוסף ללא הלוואה
עומדת שנמצא ברשותו ובבעלותו, יוזן סיום שותפות ביום 31.07.13).
 - ☒ להזין במסך 350 את פרטי "מורשה הנהיגה" שלו (שאינו המוגבל בניידות הנוהג
הגר עמו, או - הוא אינו "מורשה הנהיגה" של המוגבל בניידות חסר רישיון הנהיגה
הגר עמו)
 - ☒ להזין במסך 340, בת"ז של המוגבל בניידות שזכאי כעת לקצבה על רכב אחר
משלו:
סיום פעילות לרכב הקודם בתאריך סיום השותפות (בדוגמא לעיל – 31.07.13).
את פרטי הרכב הנוסף שנרכש ללא הלוואה עומדת, עם "תאריך פעילות" שאינו
קודם ליום 01.06.13 (בדוגמא לעיל – 20.08.13)
 - ☒ להקיש במסך 340, בת"ז של המוגבל בניידות שממשיך לקבל קצבה על הרכב
הקודם, "ב" לצד השורה "בעלות".
- בחלון שייפתח: להזין תאריך פעילות לשני לחודש שלאחר סיום השותפות (בדוגמא
לעיל – 02.08.13), ולמחוק את פרטיו של השותף חסר רישיון הנהיגה. עם
הקשת 12 F המערכת תיצור רשומה נוספת לאותו רכב עם תאריך פעילות חדש.

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי
מינהל הגמלאות
אגף גמלאות נכות
טלפון 02-6709502
פקס 02-6521663

מידע לנציגי שירות

- עפ"י החלטת בג"צ מיום 06.06.13, ניתן לאשר לשני מוגבלים בניידות שהם קרובי משפחה ומתגוררים בדירה אחת, שתי הלוואות עומדות (הלוואה עומדת לכל אחד מהם לצורך רכישת רכב לכל אחד מהם בנפרד), אם לאחד מהם בלבד יש רישיון נהיגה ולשני מביניהם יש מורשה נהיגה אחר, או אם לשניהם אין רישיון נהיגה ובלבד שלכל אחד מהם יש בנפרד מורשה נהיגה משלו.
- מוגבלים בניידות שמתקיימים בהם התנאים כאמור, יהיו זכאים לקבל גם את יתר ההטבות הניתנות מכוח ההסכם לבעלי רכב, כגון: הלוואה מקרן הלוואות, הלוואה לרכישת אבזרים מיוחדים, החזר הוצאות אבזור פרטי, הלוואה לרכישת מיתקן הרמה /רובוט, והכול אם מתקיימים בהם יתר התנאים לפי העניין.
- במקרים אלו, כל אחד מהם יהיה זכאי לקצבת ניידות המגיעה לו לפי סעיף 13 (א) (משמע - לא כשותף), בין אם הרכב נרכש עם הלוואה עומדת ובין אם הרכב נרכש ללא הלוואה עומדת.
- בתוקף מיום 06.06.13

[חזרה](#)

רשימת תפוצה

מנהלי הסניפים
מנהלי סניפי משנה
מנהלי תחום הגמלאות
ממונים, רכזים, פקידי תביעות ניידות
העתק לידיעה: מנהלי תחום כספים

[חזרה](#)